

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus I. Argumentum. Habens Jusnominandi Puellas dotandas, si ex Bonis
à Testatore pro earumdem Puellarum Dote relictis fundetur, an loco
Jurisnominandi Puellas acquirat Jus nominandi Rectorem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

ARGUMENTUM.

Habens jus nominandi Puellas dotandas, si ex bonis à Testatore pro earumdem Puellarum dote relictis fundetur, & construatur Ecclesia, an loco juris nominandi Puellas acquirat jus nominandi Rectorem ejusdem Ecclesiæ.

SUMMARIUM.

- 1 *Consensus Episcopi est causa efficiens Juris patronatus.*
- 2 *Ultimus status in beneficalibus attenditur.* Limita ut n.6.
- 3 *Habens jus nominandi Puellas non acquirit jus patronatus Ecclesiæ; si hæc fundetur, aut construatur de bonis à Testatore relictis pro dote dictarum Puellarum, & num.8.*
- 4 *Construens, aut dotans Ecclesiam de propriis bonis, & expensis; si de his ab aliquo reintegratur; Reintegrans, & non ipse acquirit jus patronatus.*
- 5 *Consensus Episcopi nequit facere Patronum eum, qui non fuit fundator, constructor, aut dotator Ecclesiæ, Et quare? Vide ibi.*
- 7 *Episcopus instituens in Ecclesia libera Rectorem ad præsentationem alicujus, sibi ipsi, & non successori præjudicat.*

CASUS I.

IN ultimo, quo decessit elogio, quidam pius Testator hæredem suum nominavit proprium filium, cui præ cæteris piis legatis injunxit, quod annuatim quinque dotalia subsidia scutorum quinquaginta pro qualibet distribueret totidem Puellis ab ipso nominandis; Commutatam, ac applicatam fuit auctoritate Apostolica ad preces hæredis hujusmodi legatum in erectionem Ecclesiæ; & in limine hujus foundationis fuit ab Episcopo tunc temporis reservatum jus patronatus favore ejusdem hæredis; qui in successivis vacationibus Ecclesiæ præsentavit ad illam Rectorem cum subsequuto effectu, vacata nuper eadem Ecclesia; modernus Episcopus præterdit eam non esse subjectam

Pars V.

Juripatronatus, & ad se liberè spectare quæro proindè an hujusmodi Ecclesia sit Patronalis, vel potiùs liberæ collationis.

- Suadet qualitatem Patronalem hujus Ecclesiæ reservatio Juris patronatus facta ab Episcopo in limine foundationis favore præfati hæredis, titulo quidem non merè gratuito, sed quodammodo oneroso, dum Ecclesia fuit fundata, constructa, & dotata de bonis, ad quæ hæres ex dispositione Testatoris habebat jus nominandi Puellas dotandas, undè justum erat, quod Episcopus, loco juris nominandi has Puellas, reservaret hæredi jus præsentandi Rectorem Ecclesiæ, quæ reservatio, consensus, & approbatio Episcopi, cum sit causa efficiens juris patronatus, nulli dubium esse potest quin reddat Ecclesiam Patronalem, juxta *Rot. in Vaden. Canonicatus 30. Junii 1704. §. Enim verò cor. Rmo Molines, & in Lucana Beneficii 26. Junii 1709. §. Insuper cor. R.P.D. Falconerio: & alias Auctoritates supra relatas. Part. II. Can. I. & II. Caf. 7. n. 10.*
- 2 In idem collimat ultimus Status hujus Ecclesiæ, siquidem hæc in ultima vacatione fuit ab Ordinario provisiva non liberè, sed ad præsentationem supradicti hæredis cum subsequuto effectu, qui status clarè demonstrat Ecclesiam esse juris patronatus, non verò liberæ collationis, dum si fuisset liberæ collationis, ordinarius, qui non solet esse facilis in declarandis, seu contra proprium commodum canonizandis juribus laicorum, non instituit ibi Rectorem ad ullius præsentationem ad tradita per *Felin. in cap. Eam te num. fn. de rescript. Federic. de sen. cons. 434. lib. 2. Marefcott. var. resol. lib. 1. cap. 55. num. 15. & seq. Rot. in Caputaquen. Cappellania 27. Junii 1718. §. Foundationis coram R.P.D. de Herrera, & alias auctoritates, quas refert, & sequitur Rot. in Mediolanen. Beneficii primo Aprilis 1707. coram R.P.D. Ansaldo impress. Par. 2. Can. 22. 23. & 24. Caf. 4. n. 10.*
 - 3 His tamen non attentis existimo Ecclesiam hanc esse liberæ collationis; Hæres namque præfatus nihil de proprio contribuit pro foundatione, & constructione ejusdem Ecclesiæ, sed ipsa fuit fundata, constructa, ac dotata de bonis à supradicto Testatore relictis ad effectum dotandi nonnullas Puellas, & auctoritate
- L 2 Apo-

Apostolica commutatis in erectionem Ecclesiæ; & licet hæres ratione hujusmodi commutationis, & erectionis amiserit jus nominandi annuatim dictas Puellas dotandas, tamen hoc jus non est considerabile ad acquirendum jus patronatus Ecclesiæ, ad quem effectum requiritur fundatio, constructio, vel dotatio Ecclesiæ de propriis bonis, & expensis, ut apertis verbis dispositum fuit in hoc *Canone*, qui originem acquirendi juspatronatus unice reduxit ad has tres causas, & optimè explicant, & firmant *Corradin. in prax. benef. lib. 2. cap. 15. num. 19. Rot. dec. 383. n. 4. & 403. n. 5. & 413. num. 4. cum seqq. coram Peuting. Et quidem requiritur*

4 fundatio, constructio, vel dotatio de propriis bonis, & expensis, pro quibus fundans, construens, aut dotans aliundè non reintegretur; nam si quis una cum altera Persona expenderet de proprio plures pecunias pro constructione Ecclesiæ, & deindè à dicta persona reintegraretur de expensis, seu ei restituerentur pecuniæ expensæ; hæc altera persona, quæ ex propriis bonis reintegravit consocium de expensis, & non ille esset Patronus, & acquireret juspatronatus, quia ipse in hoc casu diceretur nihil de proprio contribuisse, ut in specie resolutum fuit à S. Rota in *Bituntina jurispatronatus 28. Novembris 1704. S. Sed etiam coram bo. me. Eminentissimo Caprara, ibi = Sed etiam ex eo, quod cum Franciscus alter ex fratribus dicti Fundatoris expendisset de proprio plures pecunias in constructione Monasterii, idem Fundator ei reliquit in dicto suo Testamento medietatem cujusdam prædii sub ea lege, & conditione, quod ipse Franciscus nullo modo petere possët, omnes, & singulas pecunias per ipsum expensas in constructione, & reparatione Monasterii &c. & cum in actu sic disponendi fuerit præsens idem Franciscus, qui se contentum declaravit, &c. utique bene colligitur Antonium unice fundasse Monasterium, & Franciscum nihil de proprio contribuisse =.*

Absque eo quod quicquam officiat consensus, & reservatio jurispatronatus, facta ab Episcopo favore hæredis in limine foundationis Ecclesiæ: talis namque

5 consensus, & reservatio non potest face- re Patronum ex Privilegio aliquem, qui non fuerit constructor, fundator, vel do-

tator Ecclesiæ ex supradictis bonis erectæ, quoniam nequit Episcopus rei Sacræ servitutem imponere sine legitima causa in præjudicium Ecclesiæ, suorumque successorum, ac etiam S. Sedis Apostolicæ, quæ per dictum juspatronatus privaretur suo jure conferendi dictam Ecclesiam in mensibus reservatis. *Vivian. de jurepat. lib. 1. cap. 2. n. 45.*

6 Minusque meretur attendi ultimus status, quia iste utpote promanans à dicta reservatione jurispatronatus nulliter facta ab Episcopo, & sic à titulo infecto, nullius est roboris, & institutio Rectoris facta ab Episcopo in hac Ecclesia; ad præsentationem præfati Hæredis inefficax est pro canonizanda qualitate patronali; quia cum agatur de judicanda qualitate, seu natura beneficii, attendendum non est quid per ordinarium sine causæ cognitione recentè actum fuit, ut optimè animadvertit *Rota in Caputaquen. Cappellania 27. Junii 1718. S. final. cor. R. P. D. de Herrera*; Et ipsa institutio, quamvis

7 præjudicet ipsi Ordinario instituenti, nullum tamen damnum gignere valet successori, qui præterdit Ecclesiam non esse servam, sed liberæ collationis. *Rot. in Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. S. Eoque certius, & S. Tertius, cor. R. P. D. Ansaldo dicta Part. 2. ubi supra impress.*

8 Et ità resolutum fuit à S. Congregatione Concilii in *Syracusana Collegiata*, ubi cum ab Episcopo prævia reservatione Beneplaciti Apostolici fuisset erecta Collegiata quatuor dignitatum, & duodecim Canonicorum de bonis à quodam pio Testatore relictis ad effectum dotandi annuatim nonnullas Puellas, nominandas à Confraternitate, nuncupat. S. *Maria la Nova*, cum reservatione jurispatronatus favore ejusdem Confraternitatis, loco juris nominandi dictas Puellas supplicatum fuit pro confirmatione, aut nova erectione hujusmodi Collegiata; proposito proindè dubio = *An sit locus confirmationi erectionis Collegiatae, & quomodo in casu &c.* responsum fuit die 18. Feb. 1713. = *Negative, sed esse concedendam novam erectionem juxta modum, & ad mentem =.*

Quæ resolutio confirmata etiam fuit in omnibus die 13. Aprilis 1715.